

Torgeir Larsen
Debattredaktør
Tlf. 22 31 09 20
tola@dagbladet.no

Simen Ekern
Kronikkansvarlig
Tlf. 22 31 08 56
sek@dagbladet.no

Skriv til: debatt@dagbladet.no
Replikk: Maks 1800 tegn. Inkludert mellomrom.
Innlegg: Maks 2500 tegn. Inkludert mellomrom.
Debatt: Maks 6500 tegn. Inkludert mellomrom.
Debatt på nett: www.dagbladet.no/debatt

Innvandring er ikke et problem. Innvandring er vår eneste mulighet.

Passiv innvandringspolitikk

DEBATT

Bent Flyvbjerg

Professor ved
Aalborg Universitet

Kim Pilgaard

Medieviter

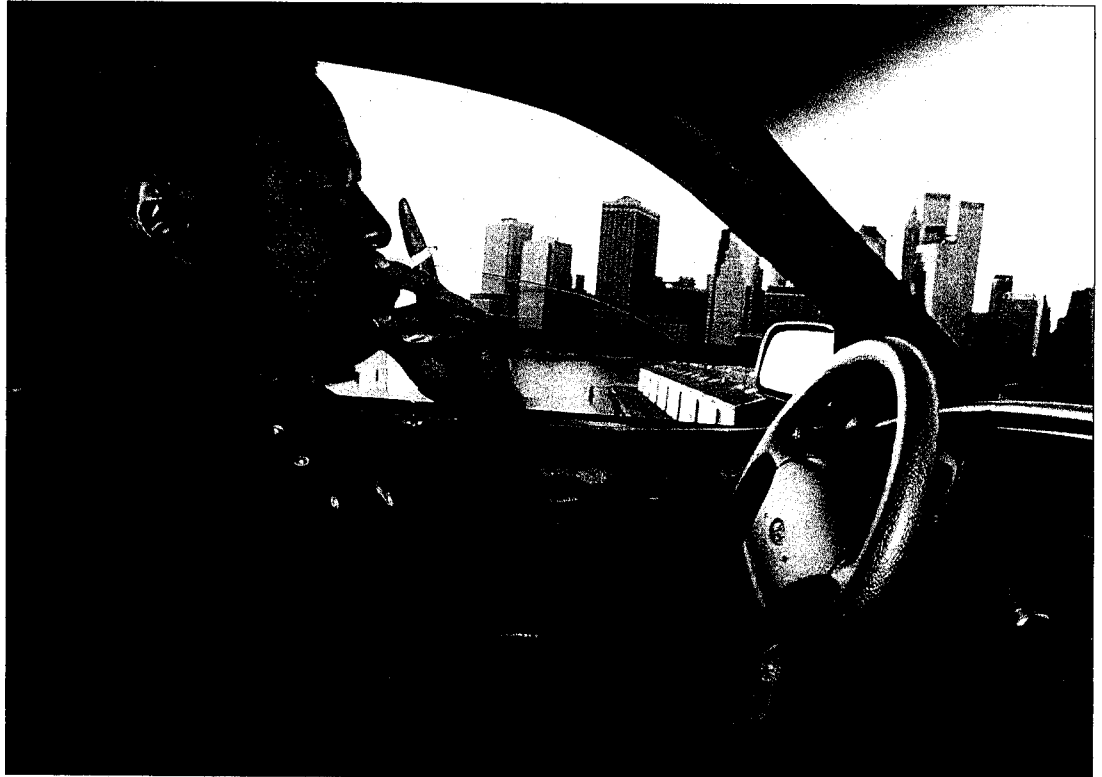
DEN 206 SIDER lange stortingsmeldingen om innvandring i Norge er 100 sider for kort. For meldingen når aldri frem til en offensiv politikk. Den ser innvandringen som et problem og drøfter re-aktive løsninger på det. Den burde i tillegg ha staket ut en proaktiv innvandringspolitikk. For Norges plass blant verdens rikeste samfunn er truet. Ikke av innvandrere, men av mangel på mennesker som vil bli ingeniører, naturvitere og gründere, mennesker som kan sørge for den verdiknningen som kan sikre velstanden vår i kommende generasjoner. Og dette problemet skal løses via innvandringspolitikken. Det burde regjeringen sett – og drøftet i meldingen.

Det har tydeligvis gått regjeringen hus forbi at de klare tendensene vi ser i dag til mangel på gründervilje, mangel på studievilje innen de naturvitenskapelige og tekniske fagene og samtidig en overproduksjon innen kreative fag er et problem som kan og bør relateres til innvandring. Carl I. Hagen har fått med seg dette, men han ser løsningen i å importere denne typen arbeidskraft fra nabolandene våre. Det er en utopisk drøm. Disse landene har samme problem som Norge. Faktisk er det et generelt problem i størstedelen av den vestlige verden. Her i landet virker det som om styresmaktene enten sover, forsøker å fortrenge problemet eller faktisk tror at man kan løse problemet ved enda en rekrutteringskampanje rettet mot norsk ungdom for å få flere over på ingeniør- og naturvitenskapelige studier. Vi har hørt at tro kan flytte fjell, men dette fjellet av et problem flyttes bare av en ting: Verktøy! Pro-aktivt, effektivt, politisk verktøy.

Vi har et forslag til et slikt politisk verktøy.

LA OSS BEGYNNE MED å erkjenne at både statistikk og generelle holdningstendenser på området er ganske entydige. Norsk ungdom hverken vil eller kan dekke det samlede behovet fordi ungdom jevnt over velger å droppe ingeniørutdannelse og naturvitenskap når et samfunn blir rikt nok. De vil heller være studieveiter og antropologer – jobbe med mennesker eller realisere seg selv, grovt sagt.

Derfor ligger nøkkelen nøkkel til løsning på problemet i innvandringspolitikken, ikke i utdanningspolitikken. Hvis vi skal finne de ferdighetene og den arbeidskraften som kan sikre Norges fremtid som høyteknologisk velferdssamfunn, må innvand-

VELFERD: I byer som New York, Toronto og Vancouver har andelen utenlandskfødte innbyggere etter hvert kommet opp på omkring 40 prosent. For nordmenn høres det ut som et mareitt. For nordamerikanere høres det ut som vekst og velferd, skriver Flyvbjerg og Pilgaard. Foto: Tore Bergsaker.

ringspolitikken endres – radikalt. Utlendinger må få enklere adgang til å jobbe og studere i Norge.

Andre steder, feks. i Storbritannia og Nord-Amerika, ser man på innvandring som en løsning, mens vi her i landet i mange år sett det nesten utelukkende som et problem. Det skal vi altså forteller gjøre hvis vi skal tro St.meld. nr. 49.

Når man mangler unge amerikanere på ingeniør- og naturvitenskapelige studier i Nord-Amerika – og det gjør man – så fyller man bare studieplassene med studenter fra utlandet. På mange utdannelse utgjør utlendinger opp mot halvparten av studentene. De er ofte indere og kinesere. De har vist seg å være særlig interessert i høyteknologi og naturvitenskap. Det er mer enn en vits når man i Nord-Amerika spør: «Hvordan lukter en ny IT-virksomhet?» og svaret er, «Av karni». I år 2000 var 29 prosent av høyteknologi-virksomhetene i Silicon Valley ledet av indiske og kinesiske gründere. I bioteknologivirksomheter finner vi samme tendens. I byer som New York, Toronto og Vancouver har andelen utenlandskfødte innbyggere etter hvert kommet opp på omkring 40 prosent.

EN SÅ STOR innvandring høres ut som Carl I. Hagens – og en del andre nordmenns – verste mareitt. For nordamerikanere høres det ut som vekst og velferd. I Norge ses utenlandske grønnsaksbutikker på som uttrykk for en øns-

ket forskjellighet som skal medføre kreativitet og vekst. I Nord-Amerika har man erkjent at denne kreativiteten og veksten krever vekst i antall høyteknologibedrifter – ikke i antall tyrkiske eller pakistanske butikker som selger eksotiske frukter. Ikke at det er noe galt med eksotiske frukter, men i den globale konkurranse om arbeid og velferd er den amerikansk-indisk-kinesiske modell effektiv, fordi den er målrettet mot næringer med høy verdiknning.

SKIFTENDE STATSÅDER i skiftende regjeringer har gjort sitt beste for å få innovasjonen i Norge opp på et akseptabelt nivå. Alle har måttet innrømme at målene har forblitt i det fjerne. Det er et paradoks at et folk som er så velforsikret som det norske, ikke skaper flere gründere.

Innvandrene vi snakker om her, har derimot en ganske uredd innstilling. Det å forlate hjemlandet sitt og satse på et nytt liv i et annet land er i seg selv risikovillighet og pågangsmot av høy klasse. Allerede her skjer det en positiv utveksling av risikovillighet gjennom innvandringsprosessen i seg selv.

Hvor skandinaviske byer ofte satser på kultur som vekstfremmende middel, satser eksempelvis Cleveland i USA på et «immigrant entrepreneurial center». Formålet er å støtte tilveksten av spesielt teknologivirksomheter eiet av innvandrere, og å sende et

klart signal kloden rundt – gjennom innvandrernes velutbygde globale nettverk – om at Cleveland er en by som tar vel mot innvandrere.

Men klarer vi ta mot hjelp fra innvandrere da?

Hvis vi igjen sammenligner med Canada og USA er det slående hvor forskjellig stemningen er der mellom lokalbefolkningen og innvandrere – og hvordan den er her i Norge. Her gjør vi langt på vei innvandrere til et sosialt problem i det øyeblikket de krysser grensen i stedet for å tenke på dem som et økonomisk aktivum. I tillegg er det mange steder her i landet en litt ubehagelig «oss-kontra-dem» stemning, et klaseskille som ikke minst Fremskrittspartiet har pustet liv i. I Nord-Amerika har man i høyere grad fornemmelsen av et felles prosjekt mellom lokalbefolkning og innvandrere, både i jobbsammenheng og på det sosiale plan. Man holder i fellesskap samfunnet i gang, passer arbeidet sitt og livet sitt. Vi må bruke ressurser på å få til en slik holdning her også.

NÅ ER DET imidlertid ikke bare innvandringspolitikken vi må gjøre noe med hvis vi skal kunne tiltrekke oss den riktige typen innvandrere. Også språkpolitikken vår gjør at mange høyutdannede utlendinger og utenlandske studenter velger bort Norge. Og her tenker vi ikke på den nasjonale språkstriden. Vi tenker på at et hvert land med en liten befolk-

ning – og dermed et språk som bare snakkes av et fåtall i global sammenheng – vil måtte bli tospråklig i en globalisert verden. Ikke tospråklig på den norske måten, men tospråklig med engelsk som sidemål! Av rene ressurshensyn må det etter vår oppfatning bety et norsk fellesmål – og engelsk sidemål. Barn oppvokst i Norge skal mestre begge språkene – og utlendinger skal kunne klare seg på engelsk. Det arbeids- og studiemarked som derved åpnes for norske virksomheter og utdanningsinstitusjoner for rekruttering av arbeidskraft og studenter vil bli ubeskrivelig mye større. I tillegg vil vi, som et virkelig tospråklig folk, være langt bedre rustet til å klare oss i en globalisert og digitalisert verden hvor hovedspråket allerede de facto er engelsk. Den norske IT-suksessbedriften Opera er et lysende eksempel på at denne tankegangen ikke bare er liv laga, men tvingende nødvendig for å overleve i en global verden!

DET ER NORGES plass blant verdens rikeste samfunn som står på spill. Det er grunnlaget for den velferdsmodellen som mange nordmenn er glade for. Mangel på ingeniører, naturvitere, gründere og andre kreative, profesjonelle kan true plassen vår blant de rike. Fortsetter vi å spille på den bannehalden hvor fremmedfrykten og den nasjonale språkstriden regjerer – fortsetter vi med bare forsvar – da kan vi bare tape.